

kat. A könyv jól követhető akkor is, ha az olvasó átugrik bizonyos fejezeteket. Ennek eldöntéséhez nincs szükség az egész fejezet „átböngészésére”; hiszen a fejezetek elején bemutatott menedzseri probléma támpontot nyújt, hogy az elemzési módszer alkalmazására szükség van-e. A szerzők szándéka szerint a könyv egy kutatási és adatelemzési kézikönyv és nem statisztika könyv. Ezért mindvégig szem előtt tartották a döntésközpon-tú, menedzseri megközelítést, az elemzések statisztikai hátterét érthető módon és az indokoltnál nem mélyebben tárgyalják.

A legújabb kutatási eredmények szerint a marketingmenedzserek

nemcsak a kutatások szakmai minősége és az alkalmazott elemzések szakszerűsége alapján alkotnak képet az elkészült piackutatásokról. Épp ennyire fontos, hogy az eredményeket mennyire tudják az elemzők érthető és követhető formában közzéadni. A könyv 10. fejezete ebben nyújt segítséget, bevezetve az olvasót a jelentés- és prezentációkészítés rejtelmeibe.

Gerald Zaltman, a Harvard Egyetem marketing professzora szerint a vállalatok versenyképessége nem azon múlik, hogy milyen piaci adatokkal rendelkeznek, hanem azon, hogy miként képesek ezeket az adatokat lefordítani a vállalat egyéni „gépi kódjára”. Sajtos

László és Mitev Ariel kézikönyve az adatok jelentéssel bíró információkká alakításában; az adatbázisok „megszóllaltatásában” nyújt segítséget. Épp ezért ez a Magyarországon egyedülálló, könnyen használható kézikönyv egyetlen olyan marketingszakember könyvtárából sem hiányozhat, akik adatelemzések készítése vagy kutatási jelentések felhasználása során kapcsolatba kerülnek a világ vezető statisztikai szoftvercsomagjával, az SPSS programmal.

*Keszey Tamara
egyetemi adjunktus
Budapesti Corvinus Egyetem,
Marketing- és Média Intézet*

JOHN ROLFE & PETER TROOB

A Wall Street dzsungelében

Lelkesedésünk és kiábrándulásunk története

Alinea Kiadó, 2006

A nagy pénzek világa életünk egyik legtöbb misztikummal övezett területe, amelyről a legtöbbször sokkal inkább féligazságok és tévhitek, mintsem valódi tudás alapján gondolkodnak és ítélnék. Sokan ebben látják a mindenenek igazgató erők egyik legfőbb honát, főhadiszállását. „Áll a hajsza, áll a bál a pénz körül, járja koldus és király, s a Sátán örül” – énekli Gounod Mefisztója, s egyik 20. századi meg-

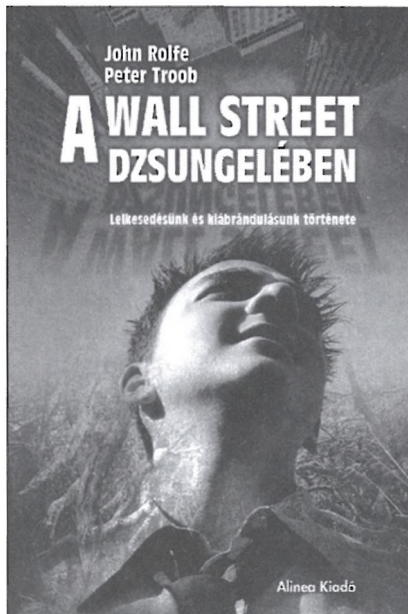
testesítője szerint „money makes the world go round” – azaz a pénztől forog a világ. Való igaz, hogy a modern, monetarizált, globalizált gazdaságban és az arra épülő társadalomban a pénz az egyik legfőbb mozgatóerő, amelynek befolyása gyakorlatilag mindenhol meghatározó. Ezért is kell(ene) értenünk a működésének módját, természetét. Sokat adott ehhez a kiváló hazai szakember, Jaksity

György könyve, amelyet „A pénz könnyelmű természete” címmel 2005-ben jelentetett meg új, átdolgozott kiadásban az Alinea.

Az Alinea most ismertetett kötet emlékirat a javából, az ezredvég egyik globálisan is kiemelkedő fontosságú frontjáról, a tőkepiacok, azon belül a befektetési bankok világából. Kíméletlenül tárgyilagos, nem kevéssé megdöbbentő képet fest e bankok belső életéről, az ott

dolgozók munkakörülményeiről, életstílusáról, és arról, hogy mivé teszi őket mindaz, amit ott átélnek. Sok cinizmus, akasztófahumor, olykor brutálisan naturalista képek színesítik-erősítik az elbeszélést. Kifejező az eredeti kiadás címének felvezető része: „Fortélyos, kétes üzleti tevékenység”. Ezt természetesen a világ leglátványosabban fontos tőkepiaci központját, a Wall Street-et alkotó cégek egyik markáns csoportjáról, a befektetési bankokról, és azok tevékenységéről mondja. Szerepüket kitűnően mutatja be: pénzügyi közvetítők, amelyek egyrészt a pénztulajdonosoknak kínálnak befektetési lehetőségeket a tőkepiacon, másrészt a tőkét kereső cégeket, intézményeket segítik abban, hogy hozzájuszanak az előbbiekné pénzéhez. Utóbbinak egyik legfontosabb módoszata, amint arról itt érdekes technikai részletekben is gazdag leírást kapunk, hogy a cég, intézmény értékpapírt – kötvényt, részvényt – bocsát ki a tőzsdén, a kibocsátást pedig a befektetési szolgáltató szervezi, menedzseli. A továbbiakban szintúgy rajtuk keresztül bonyolódik ezeknek az értékpapíroknak a tőzsdei kereskedelme.

E bankárokról a kívülállók csaknem kivétel nélkül azt hiszik, hogy ők a boldog kiváltságosok, akiknek élete csupa érdekes, luxuskörülmények között végzett munka, amelyért kiemelkedő fizetéseket húznak, a pénz feletti rendelkezésnek köszönhetően élvezhetik a modern hatalom minden örömét, és a társadalom irigyelt elitjéhez tartoznak. Ilyesfajta illúziói voltak e könyv két szerzőjének is, akiket a sors hozzásegített ahhoz, hogy a tanoncidőkkel kezdődően megtagadják a felfelé törekvő befektetési bankárok életét. Amint az itt kibontakozik előttünk, a gyors és

erőteljes karrier reményétől fűtött lelkesedéssel álltak be az egyik nagynevű ilyen céghez, és pár év tetet-lelket a végletekig kifacsaró munka után megcsömörlötten távoztak – nemcsak onnan, hanem a befektetési banki területről is. Emeljük ki: amennyire az elbeszélésükből megtudható, egyikük sem bukott meg ezen a pályán, nem szenvedett el olyan szakmai kudarcot, nem történt velük olyan méltánytalanság, amely arra indította volna őket, hogy a „savanyú a szőlő” logikája szerint, vagy pusztán sértődöttségéből szólják le ezt a szakmát.

A jelentős befektetési bankok kétségkívül a pénzvilág elitjéhez tartoznak. Megélhetésük alapja, hogy élvezzék az ügyfeleik bizalmát, és ehhez minden ésszerű feltevés szerint elitalakulatokként is kell viselkedniük. Hogy ezt hogyan teljesítik, arról is markáns képet vázolnak a szerzők. Kívülállóként viszont igencsak hitetlenkedve fogadjuk, hogy vajon mitől is lenne ott a munka olyan végletesen kimerítő és lélekölő, miért panaszkodik az, aki a cég gazdag

költségszámláján kitűnő helyeken eszik-iszik, üzleti utakon járhatja a világot. Nos, amint olvashatjuk, a kezdők kiképzése – ha nem is fizikai értelemben – a keményebb katonai alakulatok drilljéhez hasonló, és nem kíméletesebb az alacsonyabb rangban lévők dolgoztatása sem. A szokásos munkarend a gyakorta éjszakába nyúló duplaműszak, a prezentációs utakon pedig, amelyeket oly izgalmasan vonzónak gondolhatnánk, már több nap alatt néhány óra alvás is ritka kincs. Az alkalmazott itt nem olcsó, de agyonhajszolt rabszolga. A hierarchia bemutatásánál elmondják, hogy az osztályvezető is csak egy robot, akinek a munkán túl alig van élete, mert nincs rá ideje. Hajtja őt a saját főnöke. Félmillió dollárt keres, de nincs ideje elkölteni, ha olykor kiszabadul az irodából, ágyba zuhan. Alattuk szolgálnak a tanácsadók – ilyen volt Rolfe és Troob is. Szünet nélkül rángatják és hajtják őket; a lánc és a korbács neve Elérhető Jövedelem. Néhány egészen brutális jelenet ábrázolja itt kikapcsolódásuk módját. A hierarchikus kapcsolatok kulcsszava pedig, munkát és előmenetelt illetően egyaránt, finom egyszerűséggel „segget csókolni”.

A kötet persze nem csak a szegény bankárok megpróbáltatásairól szól. Sok érdekeset megtudhatunk belőle a pénzvilág eme szegmenséről, és annak működéséről. Számottevő szakmai tévedés valószínűleg csak egy fedezhető fel benne: a szerzők csúful félremagyarázzák az USA Értékpapír Felügyelete engedélyezési gyakorlatának egyik legfontosabb vonását.

*Osman Péter
a közgazdaságtudomány
kandidátusa*